

Meja Mwangi

Borból vizet

Részletek a *Karácsony Tusker sör nélkül* c. regényből

Meja Mwangi (1948) kenyai író *Afrika csendes* c. regénye 1997-ben jelent meg magyarul (e-könyvként elérhető). A regény hőseinek életét meséli tovább Mwangi a *Borból vizet* c., 2017-ben megjelent új regényében.

Vízvezetéket építtet Kambi lakóinak a Vatikán. A projekte szánt pénzt azonban másra költik, a feladattal megbízott pap is eltűnik. Az ügy kivizsgálására küldik ki Padre Pardót. Az *Afrika csendes* főhősébe, Juda Pesába botlik. Juda Kambi település leggazdagabb emberének, Baba Pesának a fia. Baba Pesa a függetlenedő Kenya privatizációjakor harácsolta össze a vagyonát. Mondják, hogy Baba Pesa, a Pénz Atya olyan gazdag, hogy a fingja sem büdös.

Juda iszákos maradt, de jobbik énjére hallgatva a falu düledező szélalmát vízszivattyúvá próbálja átalakítani. A vatikáni projekt azonban elakad, mert a rászánt pénz eltűnt. Ingyen senki sem hajlandó árkot ásni a szükséges vezetékhez. Juda nem kap alkatrészeket a rozsdásodó szélalmához, amellyel a szivattyút hajtaná. Az egyházmegyékben pedig sok rozsdás szélmalom jó lenne alkatrésznek.

Padre Pardónak árokásó kezekre van szüksége. Elődje a projekt pénzét borospincébe is fektette. Borért hajlandóak lennének Juda Pesa, a kocsmatöltelék számára árkot ásni? Kéz kezét mos, vagy inkább a bor ivóvízzé válik Kambiban. Isten útjai kifürkészhetetlenek. (Kiss Árpád)

(15. fejezet)

Karácsony harmadnapján szakadt farmerben, gubancos rasztás hajú, langaléta fiatalember állított be Padre Pardo templomába. Mint korcs kutya ballagott a sarkában. A kutyáról, a gazdájáról is lerítt, hogy mindkettő azonnali hízőkúrára szorul. A papra a templomkertben bukkantak. Ott álldogált, ahova annak idején a híveknek a parkolót tervezték, már ha lett volna a gyülekezetnek kocsija. Bozótvágó kést szorongatott a pap, patakzott róla a veríték.

– Nem a pap dolga ez – szólította meg a fiatalember. – A nyáj végzi helyettük a kétkezi munkát. Igaz, neked nincs sok híved, ugye?

– Még nincs – vágta rá Padre Pardo. – Juda Pesa (2) vagy, ugye?

– Legyen Juda – válaszolta az ifjú.

– Minek kaszabolod a füvet?

– Baba Pesa és az előljáró miatt – intett a pap.

– A tekintélyed bánja, ha megfogadod a tanácsukat – válaszolt Juda.

A paphoz hasonlóan Judáról is dőlt a víz.

– Padre Pardo – nyújtotta a pap a kezét.

– Tudom – mondta Juda.

– A te kutyád?

– Konfucius – mutatta be Juda a lábához telepedő kutyát.

– Szóval te vagy az új jövevény. Angelo mindenkivel jóban volt. Sok sört megittunk együtt.

– Arról én is hallottam.

– Így próbálta megmenteni a lelünket. Mégse jártak a templomába.

– Miért?

– Magam sem értem – vallotta be Juda. – Angelót megszerették, szemben a protestáns lelkészekkel, akiket mindenki rühell. Angelót azok is szerették, akik nem hívők. Még nagyobb lett volna a siker, ha csapszéket nyit itt és ingyensört oszt.

Padre Pardo ezt jól átlátta. Potyások országába keveredett, tán sosem heveri ki a vének látogatását.

– Kerülj beljebb – invitálta az ifjút.

– Köszönöm, Leo, inkább nem – legyintett Juda. – Szólíthatlak Leónak?

– Inkább Pardo atya.

– Baba Pesát sem hívom atyának – világosította fel Juda. – Miért kerestél?

– Bent beszéljünk inkább.

Juda tétovázott. Azóta nem járt templomban, mióta az anyja föladta, hogy a kezénél fogva berángassa. Bármilyen megeshet ott, ha bemegy.

– Nem szeretném, mert szokássá válik.

Padre Pardo agya száguldott. Nem sokra megy vele itt, ha a vállig érő gatzengerben álldogálnak. A bölcsesség azt tartja, hogy legyet is borral könnyebb fogni, mint ecettel.

– Van egy üveg borom is ott – ajánlotta.

– Leo, Leo – mosolyodott el Juda –, ilyen könnyen nem akadok horogra.

Padre Pardo nevetett.

– Teám is van.

– Teát nem iszom – tiltakozott Juda.

– Fontos, hogy odabent az irodámban beszéljünk.

– Jó itt is.

A kutya szimatolva beugrott a bokrok közé.

– Mit akarsz tőlem? – kérdezte Juda.

A papnak derengett, miért vonakodtak a vének közvetíteni Juda felé.

– Apád aggódik miattad – mondta.

– Az ügyeid.

– Miféle ügyek?

– Az ital. Aggódik, hogy lejtőre jutsz, szeretné, hogy leszokj.

– Ez minden?

– Nagyjából.

– Mondd meg neki, hogy abbahagyom, amint ő is. Ez minden?

Padre Pardo kivárt.

– Nos, akkor – mondta Juda, és nekiindult.

– Van itt valami, érdekelne a véleményed.

– Keveset értek a lélekmentéshez.

– Ez inkább személyes ügy – mondta a pap. – De borzasztó a hőség, az irodában hűvös van.

Juda tétovázott. Konfucius fölvert egy nyulat a gazban. Mindketten a csaholó kutya irányába fordultak. A folyó felé távolodtak.

– Megfogja? – kérdezte Padre Padro.

– Esélye sincs. Tudja, de próbálkozik.

Nézték, ahogy a kutya kiugrik a kerítésen és cikcakkban rohan.

– Mint én, egyre csak próbálkozom – tette hozzá Juda.

– Menjünk, bent beszélgessünk – ismételte Padre. – Egy üveg bor mellett. Ígérem, nem erőltetem, hogy megtérj katolikusnak.

Juda fontolgtatta az ajánlatot. Oda-kint pokoli meleg, csuromvizes az inge. Szomjas, és Kambiban csak víz van. Mialatt mérlegelt, a kutyacsaholás elveszett a völgyben.

– Rendben – bólintott. – Amíg tartod, hogy nem vagyok megvásárolha-

tó egy üveg bármivel. Baba Pesa azóta próbálkozik, mióta lábra álltam.

Padre Pablo nevetett. A templomon keresztül az oltár mögötti helyiségbe kalauzolta Judát, és ott a láda felé intve helyet kínált.

– Még bútor sincs – futott ki Juda száján. – Juma Pili tényleg jól kibabrált veletek.

Padre Pablo lenyelte a nevetését. Angelo atya olyan mértékű kibabrárást végzett, hogy mindent tán sosem fognak föltárni.

– Savio! – kiáltott Padre Pardo.

Savio szenvedte még, hogy együtt ivott az éjszakai látogatókkal, a Négycyk Bandájával. Amikor megpillantotta Judát a papnál, kifordult és vitt két kinyitott üveg bort egy-egy pohárral. Padre Pardo fején átsuhant, hogy az egyik üveget visszaküldeti vele a konyhába, de sejtette, mi lenne az üveg sorsa Savio kezében. Amíg azon töprengett, mihez kezdjen az üvegével, Juda már fölkapta a másikat és töltött magának. A pap követte a példáját.

A püspök úgysem hiszi el ezt – gondolta. Nézte, hogy Juda nagyot kortyol, biccent a fejével és elismerően bólint.

– Semmiképp sem Tusker sör, de.. vágj bele – mondta. – Délután vezetőségi ülés lesz.

– Vezetőségi ülés?

– A fiúkkal – válaszolta Juda büszkén. – A vizes programomról.

– Hallottam róla – közölte a pap.

Juda anyjától minden kis részletet ismert, és mások is meséltek neki, azok, akik nem akarták az ő vizes árkát ásni. Sok lelkes támogatója volt Juda tervének, de volt, aki közönyös maradt. De senki sem gondolkodott azon, a Juda vizéért lelkesedők sem, hogyan jut el vezetékek nélkül Juda vize Kambitól a

kertjükig. Ráhagyták Judára az egészet. Nem az ő dolguk.

– Hogy halad? – kérdezte Padre Pardo, arcán a beavatott mosolyával.

– És a tied? – háritott azonnal Juda.

– Nem annyira népszerű, mint a tied – vallotta be a pap. – Bizonyára ismered a problémánkat.

– Angelo másról sem beszélt – mondta Juda.

– Jól jönne a segítségetek – folytatta a pap.

– Hogyan?

– Rábeszélnéd a fiúkat, hogy ássák ki az árkot.

– A fiúkat? – ürítette ki poharát Juda egy hajtásra. – Leo, a helyzet a következő. A srácok nem ismerik a munkát, ahogy te vagy én értjük. Nem fogják föl, mi a munka, mikor van szükség rá, hogyan kell végezni, és legfőképpen, hogy miért is kell végezni. Az apjuk sosem mutatta meg nekik a munkát, az anyjuk nem tudta őket nevelni. Dolgozni pénz nélkül? Azt értik, és nem is csinálják, még az apjuknak sem.

– És te hogy állsz vele? – kérdezte a pap.

Juda meghúzta az üvegét, mielőtt újratöltötte a poharat, és úgy válaszolt.

– Biztos, hogy találkoztál Baba Pesával? – kérdezte a papot.

– Sosem fogom elfelejteni.

– Elszállna az agya, ha hallaná, hogy ingyen dolgozom – mondta Juda. – Biztosan dicsekedett vele, hogy többet költött az iskoláimra, mint anyámért hozományra. Mindenkit ezzel akar elkápráztatni. És ezt nem szemrehányásból teszi. Tudod, miért Baba Pesa a neve?

– Mesélték a vének – válaszolta Padre Pardo.

– Az öregem annyira eltelt önmagával, hogy mindenki mást bolondnak

tart. Ugorj be egyik este a Tajiri bárba. Ott népszerűbb a te pápádnál.

A kutya beszimatolt a küszöbről.

– Konfucius, ez nem kocsma. Kifelé!

– Az árkokra visszatérve, tudnál segíteni? – kérdezte Padre Pardo.

– Leo – kezdett bele Juda –, hogyan magyarázzam meg neked, hogy nem áshatok árkot! Nem! Áshatok! Árkot! Lerombolnám vele Kambi tanulásba vetett hitét.

– Ha együtt ásunk? – próbálkozott a pap.

– Úgy érted, együtt, hogy te meg én?

– Én is tudok ásni.

– Leo – csóválta a fejét Juda –, hát nem érted? Sem te, sem én sem áshatunk árkot. Lerombolná Kambi hitét Istenben és az oktatásban.

– És ha te munkavezető volnál? – erősködött Padre Pardo.

– Munkavezető? – rázta a fejét Juda. – Leo, velem ez nem sikerül neked. Ellenkezik mindennel, amiben Kambiban hisznek; mindennel, amit tanítottatok nekünk.

– Tanítottunk? – kérdezte a meg-hökkent pap.

– Ne játsszunk egymással – egyenesedett ki Juda. – Érted te jól, miről beszélek. Szándékosan szoktattatok rá az adományokra és segélyekre, magunktól semmire sem vagyunk képesek már. Etetitek az éhezőinket, ruházzátok a ruhátlanokat, ápoljátok a gyermekeinket, véditek a vadvilágunkat, mindezt a fülnek hitelesen csengő jelszavakkal. Tudod, hogy Nanyukiban a ti egyik alapítványotoknak a *Mentsük a szamarainkat!* nevet adták?

Padre Pardo annyit tudott Nanyukiról, amennyit a püspök beszélt róla. Az emberek kicsit bolondok, és szerencsére ott nincs az egyház szervezésében vizes program.

– Mentsük a szamarainkat? – kérdezte mosolyogva.

– Mentsük a szamarainkat! – ismételte Juda, de nem mosolygott. – Az egyetlen *raison d’être*, bizony, Leo, tudom, ez mit jelent, hogy vasárnap ne hajszolják a szamarakat. Felfogod ezt? Ha már a szamár sem dolgozhat vasárnap, hogyan fogjuk munkára az embert a többi napon?

– Azért, mert az ember...

– Ez költői kérdés volt, Leo – vágott közbe Juda. – Miért szántsunk, vessünk vagy gyűjtsünk a száraz évszakra, ha egyszer az ingyenbúza ömlik Európából, mint a manna. Minek szakadjunk meg az árokásásban, ha az egyház megfizet úgyis valakit, hogy kiássa? Minek fölébredni egyáltalán, mikor ti annyi megoldást kitaláltatok, hogy szendereghessünk?

– Az egyház nem törekszik függőséget kiépíteni – jelentette ki Padre Pardo. – Együttműködünk az emberekkel, de maguk oldják meg a feladatukat.

– Leeóó – szólt Juda –, figyelj rám, én nem veszek részt ilyen örülségben.

– Milyen örülségben?

– Amiről eddig szónokoltam – mondta Juda. – A „nyújtsátok a keze-teket a segélynyújtók felé”-félékben. Nem állok sorba, hogy fölfigyelj rám, elismerj, alamizsnát ossz, nem megyek önkéntesnek. Rám senki sem számítson, nem szavazok senkire. A magam útját járom, amiért én, csakis én vagyok felelős.

Juda sokkal összetettebb volt, mint amit a falusi gazember megjelenésével álcázott.

– Mi a végzettséged? – kérdezett rá Padre Pardo.

– Biztosan azzal is eldicsekedett neked Baba Pesa, vagy nem? – neveltett Juda.

– Mit tanultál?

– Nem emlékszem. Annyit ültem az iskolában, hogy elfelejtettem, minek mentem oda – válaszolta Juda.

– Annyit megtanultam, hogy kerüljem azokat, akik megmondják, mi jó nekem. Mint a te főnökeid a Vatikánban, az Európai Unióban, a fejlesztési segély tudorai, akik helyettünk tudják, mi a legjobb a világ másik felének. Az olyanokat, mint te is, aki jobban tudod, mint én, mi kell nekem, és azt is, hogyan kapom meg.

– Nektek nem kell a víz? – kérdezte Pater Padre. – Nekem bizony itt szükségem van rá.

– Kövesd a többieket, kivéve Baba Pesát. Küldd vízért a feleségedet a folyóra. Igaz, neked feleséged sincs, ugye? Nem baj, küldj valami nőt. Fizetsz érte, hacsak meg nem nősülsz.

Padre Pardo keserűen mosolygott. Megértette Baba Pesa kudarcát. Juda Pesa okos volt, értette, mit várnak tőle, és elég makacs is ahhoz, hogy hárítson. – Az első napomon kellett volna beszélnünk.

Mikor megpillantotta a vadul kalapáló Judát a szélkerék legtetetjén.

– Sok felesleges gyaloglástól kíméltelek volna meg – bölintott Juda.

Megjelent Savio feje az ajtó nyílásában, de a pap leintette.

– Leo – kezdte Juda.

– Padre Pardo.

– Padre Padre túl nehéz az én laikipiai nyelvemnek – jegyezte meg Juda. – Tudod te, hogyan hívnak téged itt, Kambiban?

– Batiri Botoro, (4) így nevezte, aki szóba hozta valamiért a papot. Sok régi katolikus volt köztük, és fontolgatták, hogy újra megtérnek a nyájhoz, és ott voltak az átpártolással kacérkodó protestánsok kiszámítható vasárnapi mise reményében

Kambit megviselte a protestáns uralom. Pontosan kezdődő és véget érő vasárnapi misére áhítoztak. Kiismerhető vasárnapi istentiszteletre, melyen isten szolgája nem lepi meg a gyülekezetét új feladatokkal vagy gyűjtéssel. Csakis a katolikus egyházra illett ez, és a protestáns pásztorok dühönghetnek.

– Honnan tudsz te minderről? – kérdezte Padre Pardo.

– Leo, nem véletlen, hogy ott a templomod, ahol van – válaszolt Juda.

Padre Pardo tudta, hogy a falu előljárója szándékosan jelölte ki a vágóhíd és a bomló csonthalom melletti széljárás alatti telket, hogy ellehetetlenítse az épülő katolikus templomot. A vének mesélték Padre Pablónak, hogy Angelo atya küzdött egy másik telekért.

– Bármit teszel – tanácsolta Juda –, csak azt ne kövesd, ami Juma Pili tett.

Juma Pili ugyanis körbejárt Kambiban, és megvádolta a protestáns egyházfikat, hogy elcsábítják a katolikus híveket és erővel magukhoz kényszerítik őket. Követelte, hogy a lelkészek engedjék szabadon a híveket. Egy hetet adott nekik, vagy befagyasztja a Vatikán vizes projektjét Kambiban, leállítja a fejlesztési támogatásokat, becsukhatja az egyház pénzelte egészségügyi központokat és iskolákat.

A lelkészek tanácstalanok voltak. Gyűléseztek, mit válaszoljanak a provokációra. Az egy hétből két hét lett, majd három. Amíg a lelkészek tanácskoztak, hogyan szövetkezzenek a nyílt provokációval szemben, a három hétből három hónap lett. Ezalatt Angelo atya Kambi kocsmáit járta, és sört rendelt mindenkinek, hogy megmentse a lelkeket. A hétvégéig az összes kocsmát végiglátogatta, összeismerkedett a törzsvendégekkel, a söntések összes legyével, és végigivott min-

dent, kivéve a kumi-kumit. Verekedett, vagyis fujót csinált a Fanya Fujo Bárban, a legkeményebb fejűekkel került összetűzésbe, de bizonyította, hogy fehér csuhája ellenére férfival van dolguk.

Ha kellett, fizetett sört, és lekötötte a hallgatóságot, amíg végigmondta a mondókáját. Olyanokhoz is eljutott, akikkel Juda kudarcot vallott, és partnerként érvelt és vitatkozott mindenkivel. Meggyőzött mindenkit, hogy Jézus Krisztus győzelmes, és jobb, ha mellé állnak. Atyásan veregette a vállukat, és közölte, hogy elérkezett a megváltásuk.

– Találkozunk vasárnap – búcsúzott. – Tuonane kanisani Juma Pili.

Vasárnap reggel olyan másnaposan ébredt mindenki, hogy fogalmuk sem volt arról, miért, mikor és hol kellene találkozniuk vele. Csak néhánynak derengett valami, és azok elvászorogtak Juma Pili templomába, mise közben újra álomba zuhantak, és amikor fölriadtak, fölálltak szertartás közben és eltűntek örökre.

Az egyhetes ultimátumból kettő lett, majd három. Három hétből három hónap, és ezalatt a lelkészek szövögették az összeesküvést. Elhatározták, hogy fölgyújtják a templomot, Juma Pilit megkövezik, korbáccsal űzik ki a faluból, ám ekkor Juma Pili megszöktette Kasztráló Jeni unokahúgát.

– Ráadásul protestáns a nő – mondta Juda. – Ravaszabb a nyáj a rókánál.

„Ravaszabb a nyáj a rókánál”, gondolta végig Padre Pardo. Ne felejtse el papírra vetni. Annyit tanul, pörög minden, jegyzetelnie kell, hogy ne felejtse el valami lényegest.

– A protestánsoknak Angelo atya bukása cáfolhatatlan bizonyítékul szolgált, hogy övék az egy igaz egyház. A többi lakos szerint, és ezt terjesztették is, protestáns összeesküvés készült a pap eltávolítására, és ezt ismételte a Négyek Bandája, így ott is arattak, ahol nem vetettek.

Kambi lakói meleg szavakkal kezdték emlegetni Juma Pilit, hogy az velük ivott, evett fej- és patalevesből, tudott bőfögni, és kiállt és harcolt a hitéért. Ugyan nem értettek egyet vele, hogy továbbállt a kövér pincérlánnyal, azonban pénzt és időt nem vesztett rajta Kambi. Csak a vatikáni milliók hiányoztak, de azt úgyse látta vagy fogta a kezében senki.

– A ti pénzetek volt, nem a miénk – idézte Juda. – Lett volna csak protestáns projekt, és akkor Kambi könyvekben gázolna.

Juda Pesa nem figyelt egyik félre sem, és ezt nem is titkolta. Rávette a barátait, hogy újítsák fel a régi szélkereket, mikor elterjedt, hogy a Vatikán egymillió dollárt adott Angelo atyának az öt mérföldes vízvezeték lefektetésére. Az Aberdare erdőtől a Kambi piacig. Juda vizes projektjéből kipárolgott a lelkesedés. A csövek, az anyag, amit a fiai szereztek, halomban rozsdásodott a szélkerék alatt.

Juma Pili ezután próbára tette Kambi hitét, és megsavanyította az isten szolgáltaiba vetett bizalmat. Juma Pili olyan ember volt, akiről Juda elhítte, hogy érti, és megkedvelte.

Forrás: *Christmas Without Tusker*, 2015, Chattanooga (Tennessee), HM Books

Kiss Árpád fordítása